

Vastaus kirjalliseen kysymykseen 224/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen turvapaikanhakijoiden palautusten lopettamisesta Unkariin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Emma Karin /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 224/2016 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta Suomi kunnioittaa palautuskieltoa ja lopettaa Dublin-palautukset Unkariin turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteissa ja turvapaikkamenettelyssä ilmenneiden vakavien puutteiden vuoksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen perustuslain 9 §:n 4 momentin mukaan ulkomaalaisen oikeudesta tulla Suomeen ja oleskella maassa säädetään lailla. Ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Ulkomaalaislain 147 §:n mukaan ketään ei saa käännättää, karkottaa tai pääsyn epäämisen seurauksena palauttaa alueelle, jolla hän voi joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi, eikä alueelle, jolta hänet voitaisiin lähettää sellaiselle alueelle. Pykälään on sisällytetty pakolaisoikeuteen sisältyvä yleinen palauttamiskiello, jonka mukaan ketään ei saa palauttaa alueelle, jolla hän voi joutua vainon, kuolemanrangaistuksen, kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi.

Euroopan unionin yhteinen turvapaikkajärjestelmä perustuu jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen ja oletamaan siitä, että lähtökohtaisesti Dublin III-asetuksen (jäljempänä vastuunmäärittämisasetus) nojalla turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva valtio kunnioittaa turvapaikanhakijan perusoikeuksia niin, että tämä voidaan palauttaa sinne ilman hakemuksen aineellista tutkimista palauttavassa valtiossa. Olettama ei ole kumoamaton, vaan vastuunmäärittämisasetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan siitä tulee poiketa, mikäli on perusteltuja syitä katsoa, että alun perin vastuussa olevaksi nimetyn jäsenvaltion turvapaikkamenettelyssä ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteissa on kyseisessä kohdassa tarkoitettuja systemisiä puutteita.

Korkein hallinto-oikeus antoi Dublin-palautuksia Unkariin koskevan vuosikirjapäätöksen 20.4. Unkarin vastaanotto-olosuhteista ja turvapaikkamenettelystä saatavissa olevan ajantasaisen selvityksen nojalla korkein hallinto-oikeus katsoi, että terveydentilansa, ikänsä tai muiden seikkojen vuoksi erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden siirtäminen vastuunmäärittämisasetuksen mukaan turvapaikkahakemuksen käsittelemisestä vastuussa olevaan jäsenvaltioon Unkariin ei ole sallittua. Korkein hallinto-oikeus katsoi kyseisessä asiassa myös, että muutok-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen 224/2016 vp

senhakijalla oli riski joutua jatkopalautetuksi Serbiaan ja sitä kautta kotimaahansa ilman, että hänen turvapaikkahakemustaan tutkitaan sisällöllisesti missään valtiossa.

Vuosikirjapäätöksen vuoksi Maahanmuuttovirasto ei enää tee Dublin-palautuspäätöksiä Unkariin, vaan nyt vireillä olevat turvapaikkahakemukset käsitellään Suomessa tilanteessa, jossa hakijan hakemus kuuluisi vastuunmäärittämisasetuksen mukaan Unkarin käsiteltäväksi. Maahanmuuttovirasto myös tulkitsee Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä niin, että aiemmin tehtyjä käännyttämisiä Unkariin ei tulisi laittaa täytäntöön (UlkL 200 § 3 mom.). Jo kansainvälistä suojelua Unkarissa saaneet eivät kuulu Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen alaan.

Korkein hallinto-oikeus korosti päätöksessään, että Unkariin palauttamista koskeva tilanne saattoi olla arvioitavissa toisin sikäli kuin etenkin Serbiaa turvallisenä maana koskevaan kysymykseen tuli uutta selvitystä Unkarin turvapaikkalainsäädännön soveltamiskäytännön muuttamisen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisujen myötä taikka muutoin. Maahanmuuttovirasto seuraa tilannetta.

Helsingissä 9.5.2016

Sisäministeri Petteri Orpo